MEMORANDUM

PROVINCIE :: UTRECHT

DATUM	07/(-7-2021
AAN	Provinciale Staten / SGP-fractie
VAN	Gedeputeerden Huib van Essen en Hanke Bruins Slot
ONDERWERP	Beantwoording vragen SGP inzet FTE's n.a.v. Kadernota 2022-2025

Hierbij sturen wij u de beantwoording van vragen van de SGP-fractie over de inzet van FTE's naar aanleiding van de Kadernota 2022-2025.

Toelichting SGP:
We hebben in de commissie Omgevingsvisie vragen gesteld over de aanvraag van extra fte voor de invoering van de Omgevingswet. In de commissie BEM hebben we dit verbreed naar de aanvraag van alle extra fte. We hebben twee concrete casussen die we willen doorlichten om vanuit onze controlerende en budgetterende rol te controleren wat hier onder ligt.

Omgevingsvisie
Er worden hier de volgende fte's aangevraagd:

a. Het coördinatiepunt Omgevingsbeleid (+ 3 fte structureel);
b. Het coördinatiepunt gemeentelijke ruimtelijke visies, plannen en initiatieven (+ 3 fte structureel en 4 fte incidenteel);
c. Capaciteit voor transitie vergunningverlening (+ 2,5 fte structureel en 2 fte incidenteel);
d. Capaciteit voor advisering en vergunningsverlening natuur, erfgoed, water en bodem (+ 1 fte structureel);
e. Digitaal stelsel omgevingswet (+3 fte structureel);
f. Overige transitiekosten

Kunt u hierover de volgende toelichtingen geven:

1. Welke fte's lopen door vanuit 2021? Oftewel: op welke van deze onderdelen werken nu al mensen in de organisatie? Wij kunnen ons voorstellen dat er nu al mensen werken aan de invoering van het DSO en dat dit nu wordt omgezet naar een structurele post, maar willen hier graag inzicht in. Graag een toelichting per onderdeel.

Antwoord
Het programma implementatie Omgevingswet heeft als doel de Omgevingswet te implementeren in de organisatie en doet dat via een vijftal sporen. In deze sporen wordt voor een groot deel gewerkt met capaciteit die aanwezig is in de lijnorganisatie. Voor een aantal werkzaamheden is tijdelijk extra capaciteit vrijgemaakt, deels (3 fte) via de teams van programmamanagers, projectleiders en projectmedewerkers (zogenaamde P-teams) en deels via inhuur en kortlopende contracten (ca 7 fte). Deze laatsten komen straks te vervallen. De capaciteit uit de P-teams komt weer beschikbaar voor andere opgaven.
Vanuit het programma zijn de instrumenten, zoals Omgevingsvisie en Omgevingsverordening ontwikkeld, zijn systemen ingericht en zijn werkwijzen ontwikkeld. Vanaf 2022 gaat daadwerkelijk gewerkt worden met de ontwikkelde instrumenten, systemen en werkwijzen. Voor die borging is het voorliggende Kadernota voorstel opgesteld gekomen. Daarvoor is rekening gehouden met de fte die 'terugkomen'. Echter die nieuwe rollen vragen meer tijd / capaciteit. De voorgestelde structurele capaciteit wordt daarbij stapsgewijs opgebouwd: in 2022 50%, 2023 75% en daarna volledig.
Als voorbeeld bij GIS. Onder de Omgevingswet wordt het werkveld vergroot met bijvoorbeeld het instrument programma. Dit vraagt niet alleen meer digitalisering van regels en kaarten, maar ook meer afstemming. Daarnaast zijn er nieuwe taken die zich met name richten op de relatie met het nieuwe Omgevingsloket, zoals regionale afstemming en toepasbare regels. Tot slot volgt er nog een informatievraag vanuit de processen rondom de Omgevingswet en met name de monitoring. Dus nu werken de mensen vooral aan het klaarzetten van de systemen, maar straks zullen extra taken in de uitvoering op ons afkomen.

2. Waarom wil de provincie gemeenten ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet? Is er gekeken naar wat VNG en het Rijk hier al aan doen? Welke aanvulling zou de provincie hierop kunnen geven?

Antwoord
Het is niet de bedoeling de financiële voorstellen aan te wenden om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet. Daar hebben zij een eigenstandige rol in, ondersteuning wordt geboden via het Rijk en de VNG. Wel verandert de reikwijdte en de manier van samenwerken met gemeenten met meer inzet op samenwerkingsprojecten onder vigeur van de Omgevingswet en vraagt dit meer van de organisatie.

3. Hoe is de verhouding tussen GIS en het DSO? Wordt dat nu als twee aparte eenheden gepositioneerd? Zo ja, zou er geen efficiencywinst kunnen worden geboekt door dit samen te voegen?

Antwoord
In de structurele situatie is voorzien dat de bovengenoemde taken (bij vraag 1) bij GIS landen, waar dan al expertise zit en al efficiencywinst behaald wordt.

Voorbeeld: droogte
In de kadernota lezen we: voor de uitvoering van het BWP is € 530.000 extra per jaar nodig (voor 3 fte en € 200.000 materieel budget). Dit heeft te maken met de vele complexe vraagstukken die zich voordoen zoals toenemende periodes met droogte, het voorkomen van schadelijke stoffen in het bodem- en watersysteem en het steeds intensiever gebruik van de diepere ondergrond.
Vraag:
4. Kunt u toelichten waarom hiervoor 3 fte nodig zijn?

<u>Antwoord 4 extra inzet uitvoering Bodem- en Waterprogramma (BWP):</u>

De extra inzet is gebaseerd op het Ontwerp Bodem- en waterprogramma 2022-2027 (zie SB 2021RGW101), waarin de opgaven voor bodem en water zijn vertaald in ambities en bijbehorende acties. Het Bodem- en waterprogramma wordt begin 2022 door uw Staten vastgesteld. De onderwerpen toenemende droogte (zoetwatervoorziening), ambities voor waterkwaliteit en de toenemende drukte in de ondergrond vragen ieder een extra inzet van 1 FTE (totaal 3 FTE) om de ambities te realiseren. In de Kadernota is dit op bladzijde 23 reeds kort toegelicht, en hieronder wordt het nader uitgewerkt.

Zoetwatervoorziening en toekomstig bestendig watersysteem
De toenemende droge periodes vragen om extra inzet van de provincie. Dit heeft betrekking op het gehele bodem- en watersysteem: grond- en oppervlaktewater, en de wens om tot meer circulair beheer te komen in de provincie Utrecht. De extra inzet van 1 FTE in de planperiode is nodig voor het:

- *opstellen en uitwerken van een plan van aanpak voor waterbesparing*.
  Een belangrijk uitgangspunt in het Bodem- en waterprogramma 2022-2027 is de nadruk op waterbesparing om hiermee de impact van grondwateronttrekkingen op het watersysteem te voorkomen.
- *uitvoeren van de Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug*.
  Vanuit de Blauwe agenda en ZON (Zoetwatervoorziening Oost-Nederland/ Delta programma) worden samen met gebiedspartners, zoals LTO en terreinbeherende organisaties (TBO's), projecten uitgevoerd om het watersysteem te verbeteren en de watervoorziening op orde te houden.
- *steviger participeren in integrale gebiedsprocessen.*
  Meer inzet is nodig om ruimtelijke ordening (RO) en water beter met elkaar te verbinden door onderzoek te doen en actiever aan te sluiten bij verschillende RO-trajecten. Dit sluit aan op amendement 10 bij de Omgevingsvisie (Juiste functie op de juiste plek). Een voorbeeld is het project Toekomstbestendig Amsterdam Rijnkanaal-Noordzeekaneelgebied. Dit project omvat een groot deel van West-Nederland en zo'n 2/3 van onze provincie (ten westen van de Heuvelrug). Om voor dit grote gebied de relatie van water en RO goed in beeld te krijgen en dit op de juiste tafels in te brengen, vraagt veel inzet. Voor het oostelijke deel van de provincie Utrecht moet dit onderwerp nadrukkelijker op de juiste tafels komen (o.a. via de Blauwe Agenda). Ook voor het Utrechtse gebied te zuiden van de Lek (Vijfheerenlanden) geldt dit.
- *monitoren van de waterbalans op regionaal watersysteemniveau*

De droge periode van de afgelopen jaren hebben duidelijk gemaakt dat het watersysteem onder druk staat. Samen met de waterschappen willen we onderzoeken of het watersysteem in balans is, of dat maatregelen nodig zijn.

Waterkwaliteit:
De extra inzet van 1 FTE is in de planperiode nodig voor:

- *een extra impuls voor realiseren KRW-doelen*
  Voor de waterkwaliteit start de laatste KRW-planperiode. De opgave is nog groot en zal samen met andere partners moeten worden opgepakt. Ook in samenhang met andere opgaven is voortgang te bereiken, omdat inmiddels de maatregelen van de overheden zijn uitgevoerd. Het deelnemen aan andere gebiedsprocessen om daar waterkwaliteit een goede plaats te geven vraagt meer inzet.
- *continuering aanpak opkomende stoffen*
  Deze stoffen worden gemeten in het grond- en oppervlaktewater, zoals PFAS, medicijnresten en bestrijdingsmiddelen. Deze stoffen kunnen op termijn problemen opleveren voor de drinkwatervoorziening en natuur. In de komende planperiode is het beleid gericht op een continuering van de samenwerking met onze partners om de hoeveelheid opkomende stoffen in het (grond)water terug te dringen. We willen de bewustwording vergroten en de aard en omvang van de problematiek scherper in beeld krijgen.
- *nemen van maatregelen ter verbetering van de grondwaterkwaliteit voor de drinkwaterwinning*
  Zoals in de rapportage van de Randstedelijke Rekenkamer “Bron van bescherming”, juni 2021 is geconcludeerd staat de (grond)waterkwaliteit onder druk. De Randstedelijke Rekenkamer doet goede aanbevelingen, die wij op gaan volgen. In het uitvoeringsprogramma Drinkwater staan de opgaven en maatregelen om de grondwaterwinningen en oppervlaktewaterwinningen te beschermen. De nadruk ligt de komende periode op het vergroten van het bewustzijn. We verwachten ook dat door de veranderende taken met betrekking tot bodem (en grondwaterbeheer) meer inspanningen en afstemming met gemeenten en waterschappen nodig zijn om de grondwaterkwaliteit blijvend te beschermen.

De toenemende drukte in de ondergrond:
De ondergrond wordt steeds intensiever gebruikt ten behoeve van maatschappelijke opgaven. Bodemenergie en aardwarmte zijn nodig voor de warmtetransitie. Meer inwoners in de provincie leidt tot meer vraag naar drinkwater. Grondwater is een belangrijke bron voor drinkwater. Ook komen in (stedelijke) gebieden heel veel opgaven samen zoals aanpak verontreinigingen, ruimte voor bodemenergie en koppeling met ruimtelijke ordening. Dit vraagt om een 3D-benadering.De extra inzet van 1 FTE is in de planperiode nodig voor het:

- *ontwikkelen van een gebiedsgerichte 3D-systematiek*.
  Het doel is om gebiedsgericht en integraal boven- en ondergrondse opgaven in samenhang te bezien, en zo keuzes te kunnen maken. De provincie Utrecht werkt nog niet met een 3D-systematiek, maar gaat die samen met stakeholders vormgeven en implementeren. Dit vraagt intensieve gebiedsprocessen met onze partners. Hiermee geven we ook invulling aan motie 103 (3-dimensionale omgevingsvisie).
- *uitwerken van nieuwe locaties voor het winnen van drinkwater*
  In de Omgevingsvisie en het Bodem- en waterprogramma 2022-2027 zijn twee nieuwe zoeklocaties voor drinkwater vastgesteld. Deze worden in samenwerking met drinkwaterbedrijf Vitens verder geconcretiseerd.
- *verwachte toename adviezen vergunningaanvragen voor aardwarmte*.
  We verwachten meer adviezen op vergunningaanvragen voor aardwarmte op te moeten stellen. De provincie heeft een wettelijke adviesrol richting het bevoegd gezag, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Voor de veilig en verantwoorde ontwikkeling van aardwarmte en een goede samenhang/afstemming met ander gebruik van de ondergrond in onze provincie zullen we naast de uitvoering van onze wettelijke adviesrol ook aan de voorzijde van vergunningaanvragen in overleg gaan met initiatiefnemers, het bevoegd gezag en andere stakeholders.